

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA RACIBÓRZ**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie nadania nazwy skwerowi „Skwer Augusta Bernerta”

Na podstawie art. 18 ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. 2023, poz. 40 z późn. zm.)

**Rada Miasta Racibórz
uchwała, co następuje:**

§ 1. 1. Nadaje się nazwę „Skwer Augusta Bernerta” skwerowi położonemu u zbiegu ulic Podwale i Adama Mickiewicza, zlokalizowanemu na części działki nr 4112/72.

2. Szkic sytuacyjny skweru stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Racibórz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

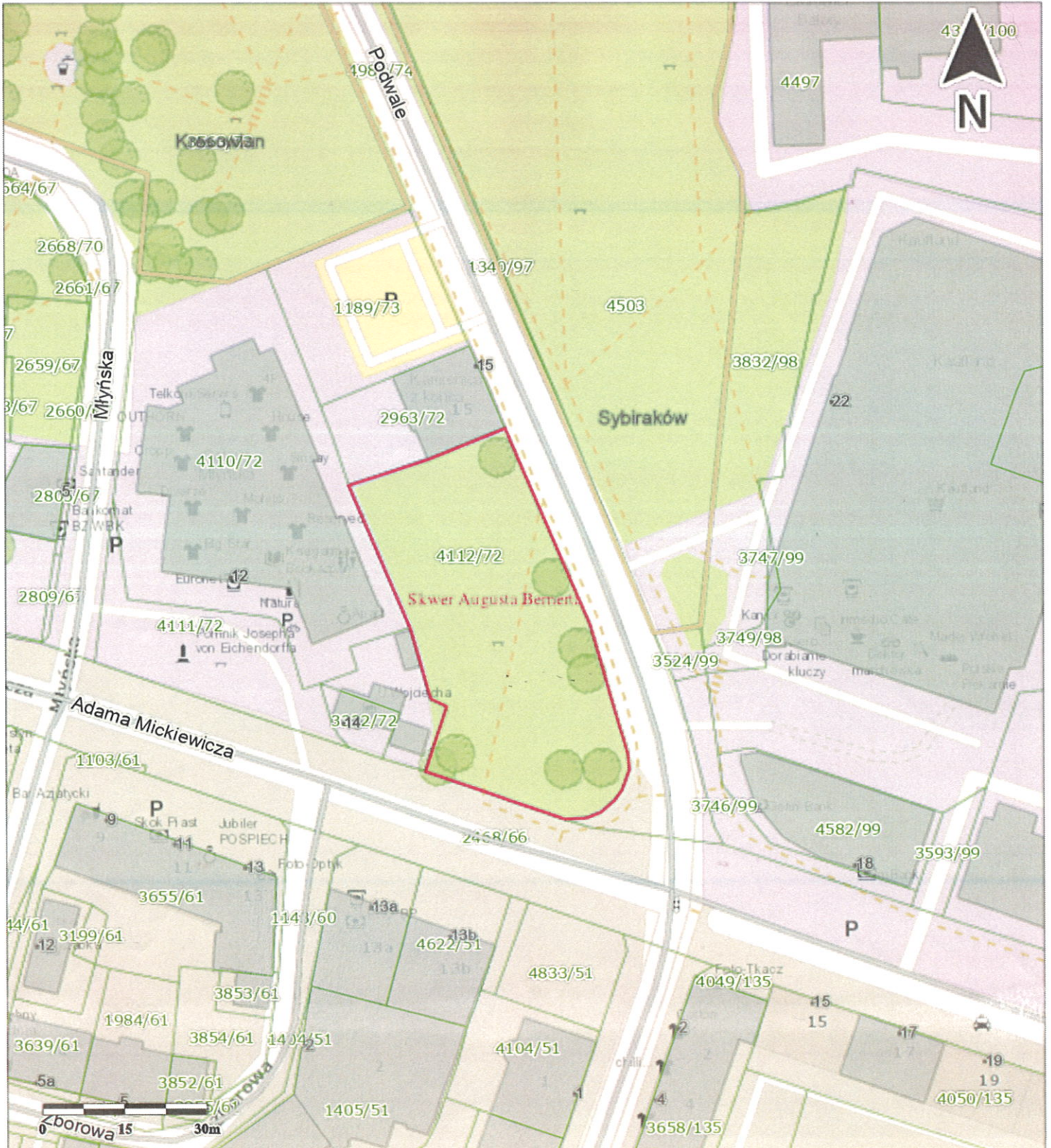
ADWOKAT

dr hab. Ewa Pierzchała

1:1000

1 cm - 10 m

Uzasadnienie

August Bernert (ur. 17 listopada 1850 w Grodkowie, zm. 20 listopada 1920 w Raciborzu) – burmistrz i nadburmistrz Raciborza w latach 1885–1920.

Biogram Augusta Bernerta

We wrześniu 1885 został powołany na stanowisko burmistrza Raciborza, które objął 16 listopada tego samego roku.

Stanowisko to piastował przez 35 lat, aż do śmierci 20 listopada 1920. August Bernert jest jak dotąd najdłużej urzędującym zarządcą Raciborza w historii. W uznaniu jego zasług na rzecz miasta w 1898 otrzymał tytuł nadburmistrza. Formalnie tytuł ten nadany został mu 1 kwietnia 1903, kiedy to miastu nadano status powiatu grodzkiego.

Działalność Bernerta jako zarządcy Raciborza oceniana jest bardzo dobrze. Do jego zasług zalicza się przede wszystkim powstanie w mieście wielu ważnych inwestycji, m.in. wybudowanie jednego z najnowocześniejszych w ówczesnych Niemczech szpitali (dawny szpital przy ul. Bema), seminarium nauczycielskiego (późniejsze gimnazjum nr 5 przy ul. Opawskiej), kościoła ewangelickiego, nowego mostu na Odrze łączącego miasto z Płonią, który otrzymał jego imię, pomoc w realizacji wielu innych szkół i inwestycji, sprowadzenie do miasta inwestorów, co spowodowało rozwój gospodarczy, czy wyznaczenie wielu nowych ulic i zieleńców, poszerzenie granic miasta i utworzenie z niego powiatu grodzkiego. Aby zrealizować wiele inwestycji, Bernert kupował w dużych ilościach grunty od prywatnych właścicieli. Z chwilą objęcia urzędu burmistrza przez Augusta Bernerta Racibórz liczył 19 tys. mieszkańców, w dniu jego śmierci prawie 50 tysięcy.

Bernert pomagał też przy budowie:

Kościół św. Mikołaja na Starej Wsi, nowego cmentarza Jeruzalem, cmentarza ewangelickiego i nowego cmentarza na Starej Wsi, zbudował od podstaw raciborską gazownię, infrastrukturę konieczną do elektryfikacji miasta, największe i najnowocześniejsze wówczas na Górnym Śląsku zakłady wodociągowe, kanalizacji i oczyszczania ścieków. W mieście powstała wielka, nowoczesna rzeźnia, powstał też piękny, służący raciborzanom do dzisiaj budynek poczty.

Głównie jego staraniem powstało wiele szkół np. ewangelicka (obecny Zespół Szkół Zawodowych na ul. Wileńskiej), burmistrz rozbudował Zakład dla Głuchoniemych, wybudował siedzibę władz prowincjonalnych (obecnie I LO oraz biblioteka na ul. Kasprowicza), postanowił o budowie kolejnej, dużej szkoły podstawowej (obecnie II LO w Raciborzu).

Kupował – nie sprzedawał

August Bernert stojąc na czele miasta kupował od prywatnych właścicieli bardzo wiele terenów, w tym w centrum miasta, bez nich nie powstałyby np. sąd rejonowy czy też okręgowy (Amtsgericht – dawny poprawczak na ul. Wojska Polskiego). Kupił dobra w Studziennej, kupił też teren na basen, gdzie po jego śmierci powstał jeden z najnowocześniejszych basenów w Niemczech

Budżet

Z chwilą objęcia stanowiska burmistrza miasta budżet Raciborza wynosił około 300 000 marek. zaś pod koniec jego urzędowania wynosił wiele milionów marek. Wynikało to z faktu, że w miasto rozwijało się nie tylko pod względem przyrostu demograficznego, ale też gospodarczo.

Przemysł

Bernert sprowadził do Raciborza szereg inwestorów oraz przyczynił się znacznie do powstania wielu dużych zakładów przemysłowych. Już wtedy stworzył w Raciborzu coś na wzór tak potrzebnej dzisiaj strefy ekonomicznej, która znajdowała się wzdłuż torów kolejowych. Nie sposób wymienić wszystkich powstałych wówczas w Raciborzu firm. Wspomnę o niektórych:

W roku 1888 powstała w Raciborzu filia gliwickich zakładów metalowych „Hegenscheidt”. „Wilhelm Hegenscheidt AG” był największym pracodawcą prywatnym w Raciborzu i okolicy na przełomie XIX i XX wieku. Dawał pracę kilku tysiącom osób. W samym Raciborzu w roku 1924 pracowało w firmie 1200 osób.

W latach 1895-1896 powstały „Planiawerke AG für Kohlenfabrikation Ratibor,„. W roku 1896 powstała w mieście filia austriackich zakładów metalowych „Gebrüder Böhler & Co, „Carbon Chemische Werke“ to zakłady chemiczne powstałe w 1910 roku. Produkowały szeroką paletę nowoczesnych produktów chemicznych.

„Filzhaarhut – Fabrik J. Hückel’s Söhne,„. Były to zakłady produkujące głównie eleganckie kapelusze filcowe. Na początku XX wieku powstała, działająca do 1931 roku, fabryka obuwia „Silesia”. Przez ponad 20 lat dawała ona pracę 180 pracownikom. W roku 1888 przeniesiono z Koźła do Raciborza na ul. Nowomiejską zakłady spirytusowe.

W okresie urzędowania Augusta Bernerta rozwinęła się prężnie powstała w roku 1880 firma cukiernicza „Schokoladenfabrik Hermann Preiss”. W roku 1914 zakłady zatrudniały już 258 pracowników. Produkowały wiele smakołyków, m.in. czekoladę, cukierki, drażetki, marcepan, ciastka miodowe. Od roku 1914 działał w Raciborzu kolejny zakład „słodkiej branży” – firma „Wedekind, Rohlapp & Co”. 200 pracowników produkowało tutaj dziennie 1500 kilogramów słodczy.

Pracował do śmierci

August Bernert zmarł 20 listopada 1920 roku, 4 dni po swych 70. urodzinach, 3 dni po okrągłej 35 rocznicy wyboru na stanowisko nadburmistrza Raciborza.

Bernert był najstarszym stażem i wiekiem burmistrzem górnośląskiego miasta, człowiekiem powszechnie szanowanym nie tylko w Raciborzu i na Śląsku. Praca jaką wykonał na rzecz miasta była gigantyczna. Był twórcą nowoczesnego Raciborza, człowiekiem z wizją, którą zrealizował. Zasluguje na więcej niż pomnik. Zasluguje na naszą stałą pamięć. Należy stwierdzić, że w okresie jego prezydentury raciborzanie, pomijając okres pierwszej wojny światowej, żyli w dobrych czasach. Racibórz się rozwijał, błyskawicznie, wszyscy młodzi ludzie, także ci po studiach, chcieli zostać w Raciborzu, było to atrakcyjne miejsce do zamieszkania, znajdowali też bez jakichkolwiek problemów odpowiednią do ich kwalifikacji pracę, czyli – zupełnie inaczej niż dzisiaj. Szczęściarze!

Skorzystaliśmy z publikacji

Piotr Sput: [Wspominamy dawnego nadburmistrza](http://www.nowiny.pl). www.nowiny.pl, 2 listopada 2010. [dostęp 2010-11-11]. (pol.).

Paweł Noweła: *Dzieje Raciborza i jego dzielnic*. s. 52-53.

Biorąc pod uwagę powyższe, postanowiono jak w sentencji niniejszej uchwały

W związku tak dużymi zasługami dla tego miasta podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i uzasadnione.

Janusz Krawiec
Henryk Marciński
Paweł Rytko

Henryk Marciński
Paweł Rytko

Mironien Ient
Jan Krawiec
Justyna Jack-Łypka